

*“War’o ta taasi ay, war’o ta duu ay, nda war’o
taasi ay nda bine henenay.”*

KA

BAY

YERKOY

Ka Bay Yerkey

I kaati annabi Ibrahim nda Yerkey baakoy, haya ka se a yeendi ngu bomo ganda a se, a dam haya kul ka a har. Mis'o cille, ni mo go hin ka bay Yerkey yaafadi, nda a wane alaafiyadi, nda a gaaradi. Ka yeendi ni bomo ganda naanay ciimi ra, hala ma hin ka bay Yerkey, woodi baa mana haya kul addunpaadi ra. Yerkey go bangayndi ngu bomo—woo ci alhikima—woodiyo kul se ka taasi ga nda bine henenay.

Nda ni fur ni bomo fondodi, ka yeendi ni bomo ganda Yerkey se nda bine henenay, a wane Hunde Henenodi go ta goro ni binedi ra. Haya foo si hin ka fay ni nda nga baadi. N'o ta naanay a wane allaahidudiyo, n'o hanga ga. A ta kaa ni koydi, n'o ta kaa a wane mayraydi ka na a go hinsa ka baa. N'o ta bay ka a duu ni fara ber kuna, a wir ni baakoyteraydi ja morayda hal'abada.

Naare Yerkey a ma faaba ni, hala ma faham a ciinidiyo ka go kitab woo ra. Yerkey boroyo nga hantum gi nga wane hinaydi ra. Misedi ka Yerkey kanba gi nda ci alhikima, jiiriyo nda jiiriyo ra, misedi kul ka Albiisi go wir ka derendi gi nda.

Ciini wooyo na hun bara Yerkey Ciinidi ra: Tawrat, nda Zabur, nda annabiidiyo hantumdiyo, nda Allinjiil.

KOY FOO GO BARA KA CI CIIMI

1

Abadakoydi, yer Koydi, Abadakoydi ci affoo. N'o ta baa Abadakoydi, Yerkooy, nda ni binedi kul, nda ni hundedi kul, nda ni hinaydi kul. —Alhukumdi 6.4b, 5

Mis'o na Abadakoydi cii nda, beenediyo taka Koydi, Yerkooy foo, ka taka addunnaadi, ka hinsa ga, ka saahindi ga, a taka ga hal'a ma si ci farru, a hinsa ga hala goro ma damndi a ga: ay ci Abadakoydi, ay cille si bara far. —Ezayi 45.18

Hala addunnaadi borodiyo kul ma bay ka Abadakoydi ci Yerkooy, a cille si bara far.

—Kokoydiyo I. 8.60

Ay nga ci Abadakoydi, woo nga ci ay maadi; ay si ta noo ay jee-raydi boro tana se, wala ay addaw-ladi tooruyo se. —Ezayi 42.8

War ci ay seedediyo, Abadakoydi har, . . . war ma naanay ay, war ma faham ka ay nono. Ka jina ay, koy na takandi far; koy si ta bara ay banda mo. Ay jaati nga ci Abadakoydi, bila nda ay, kallasikoy si bara far. —Ezayi 43.10, 11

Wa bere nda ay do here, de war'o ta kallasi, war kul ka go gandadi gaydiyo do. Haya ka se ay ci Yerkooy, ay cille si bara far.

—Ezayi 45.22

2 YERKOY CI YAAFAKOY, A CI TAMALAKOY

Amma saa ka a jukundi, a tamala nda ngu wane yaafa berdi.

–Binehemaydiyo 3.32

Boro baynte se n'o cerbu ni baynteteraydi.

–Zabur 18.26a

Wa saabu Abadakoydi, haya ka se a boori, haya ka se a yaafadi go gay hal'abada.

–Taarikdiyo I. 16.34

Abadakoydi ci yaafakoy, a ci tamalakoy, a si cepe ka dukur, a go hinsa ka baynte, ... mis'odi ka beenedi go mor gandadi, mis'odi na a baynteteraydi go ber woodiyo se ka go hanbur ga.

–Zabur 103.8, 11

Amma Abadakoydi wane baynteteraydi go gay hal'abada, woo-

diyo ka go hanbur ga se...nda woodiyo ka go hungu a wane alhukumdiyo hal'i ma hin ka timmendi gi.

–Zabur 103.17a, 18b

Koy foo ngo hima nda ni, ka go yaafa junubu?...haya ka se a jaali ka yaafa.

–Miiše 7.18

Abadakoydi wane baynteteraydiyo na ben, a wane tamaladiyo na too nguyo gaydi do. I taawo subaahi kul; ni naanaydi ci iber.

–Binehemaydiyo 3.22, 23

Haya ka se ye bay ka ni ci Koydi ka go tamala, ka go yaafa, a si cepe ka dukur, a hinsa ka baynte, ka go nimsi ifutu ra.

–Yunusa 4.2b

YERKOY GO BAA NI

3

Abadakoydi cerbu yene ngu bo-mo nongu mooro: Ye baa ni nda baa abadante; woodi se na ye jisi mana ay baynteteraydi.

—Žeremi 31.3

Hayadi ka se Abadkoydi har: Ye bay hayadiyo ka ye goy mana, alaafiya fondoyo, ka na ci bone, hala ay ma noo ni aloomur nda tammaha gumo. —Žeremi 29.11

Mis'odi ka baba go tamala ngu ijediyo se nda, Abadakoydi go tamala woodiyo se ka go hanbur ga.

—Zabur 103.13

Guna, ay torrodiyo jaatidi nga kaa ay kallasidi; a kan mana ka kow ay hundedi derendi gorrudi

ra, haya ka se ni warra ay junu-budiyo kul ni banda.

—Ezayi 38.17

Yer jaati, yer bay baakoyteraydi ka Yerkoyn go kanba yer se, yer mo naanay ga. Yer ta, yer'o baa ga, haya ka se nga nga jina ka baa yer.

—Yehiya I. 4.16a, 19

Abadakoydi, Yerkoyn, go war game, sanda assaja ka go kallasi; a ta dam ni nda ngu jaali berdi; nga baadi se, a ta dangay; a ta jaalindi ni nda jaali ber.

—Sofoni 3.17

May ngo too ni baynteteraydi wane alkadardi, ya Yerkoyn!

—Zabur 36.8a

4 KA BAY YERKOY BISA TARRAHA KUL

Amma aljamaadi ra woodiyo ka ta bay nguyo Koydi go ta goy nda anniya. –Daaniyel 11.32b

Amma boro ka go baa ka saabu ngu bomo, a ma saabu ngu bomo ka ngo may lakal ka bay ay, nda ka bay ka ay nga ci Abadakoydi, ka go tabatindi baynteteray, nda ciimi, nda ašara addunjaadi ra; haya ka se Abadakoydi har: Woo ngo jaalindi ay. –Žeremi 9.24

Ay dam ni jine huna nda bun, gaara nda danga. Suuba huna... ka baa Abadakoydi, ni Yerkoy, ka mom a jindedi, ka haw ni bomo a ga: haya ka se, woodi ngo sabab

ni hunadi, ka kundi ni aloomurdi. –Alhukumdi 30.19b, 20a

Jlaali ma bara wooyo se ka kan-ba nga alhukumdiyo, ka taasi ga nda bine henenay. –Zabur 119.2

Haya ka se yaafa na ye baa, a na ci saraayo; ka bay Yerkoy mo go bisa sara kukuro. –Hozeya 6.6

Mis'odi ka njeeri go hal-hal hari se, mis'odi na ay hundedi go hal-hal ni se, ya Yerkoy! –Zabur 42.2

Abadakoydi, jaabinda ka har: Ay jaatidi go ta dira ni banda, ye ta hinjamndi ni. –Fattadi 33.14

KA HUNA BILA YERKOY CI HALACI

5

Abadakoydi go war banda saa ka war mo go a banda; nda war taasi ga, war'o ta duu ga; amma nda war fur ga, a ta fur war.

-Taarikdiyo II. 15.2b

Bine go janba ka bisa haya kul, a laala; may ngo hin ka bay ga?

-Žeremi 17.9

Adama-ije se fondo go bara ka go hima nda fondo tenjente, amma a kokordi ci bun fondo.

-Yaasaydiyo 16.25

Haya ka se, nda Yerkooy na nan almalaykadiyo ka dam junubu, amma a warra gi jahannam kubyoy berdi ra, ka kanba gi kaydi han se; saadi, Sandi go hin ka faa-

ba hanganteydiyo i ma si kam ifutu ra, ka duu ka jisi isirrintediyo hal'i ma jukundi kaydi han.

-Piyer II. 2.4, 9

Nda war na hanga Abadakoydi ciinidiyo, nda war ci wongunte Abadakoydi ciinidi se, Abadakoydi kanbadi mo go wongu war.

-Saamiyel I. 12.15a

Boro ka na tabati ay kuna, go warrandi teray sanda tuurikanba, ka koo. Borodiyo go kumna gi, i warra gi nuunedi ra, i kukur.

-Yehiya 15.6

Amma wonguntediyo kul halaci, futukomdiyo wane alkabiiladi go ta dere.

-Zabur 37.38

6 HALA MA BAY YERKOY, YER HIMA KA TAASI GA

War'o ta taasi ay, war'o ta duu ay, nda war'o taasi ay nda bine henenay.
-Žeremi 29.13

Nda ni taasi ga...sanda alman ...n'o ta bay Yerkoy.
-Yaasaydiyo 2.4b, 5

Ni si hin ka yajab ga nda ma na naanay ga; bara boro ka go baa ngu ma man Yerkoy, ma yadda nda ka a go bara, a ci ngu taasi-koydiyo wane banakoydi.
-Ebere 11.6

A dam mise ka ra na adama-ije-diyo kul ka hun kuri foo ra, ma goro gandadi kul ga...a baa i ma taasi Sandi, i ma gaabi nguyo bo-

mo ka duu ga dandam ra, misedi kul ka a si mor yer kuna affoo kul ga.
-Diyadiyo 17.26a, 27

Wa hãa, i ta noo war. Wa taasi, war'o ta duu. Wa kar-kar, i ta fer war se.
-Matiyu 7.7

Ye baa ay baakoydiyo, ay taasi-koydiyo mo go duu ay.
-Yaasaydiyo 8.17

Abadakoydi go baynte woodiyo se ka go tammaha a do, nda hundedi se ka go taasi ga.
-Binehemaydiyo 3.25

Ay se, ye too nda Yerkoy, Yerkoy mo se na ye yilla ay misedi.
-Ayuuba 5.8

YERKOY GO BAA YER MA KAA NGU DO

7

Bara Abadakoydi, ni Koydi, ci tamalante, a ci yaafante, a si ta bere ngu wane alwujuhudi war ga, nda war yeekate a do.

-Taarikdiyo II. 30.9b

Bara n'o baynte, ay San, n'o yaa-fa, ni baakoyteraydi go bow ni kaatikoydiyo se.

-Zabur 86.5

Wa man Yerkoy; nga mo go ta man war.

-Zaaki 4.8a

Abadakoydi har, Wa kaa, yer ma faham cere. Nda war junubudiyo go ciray coy, i ta koray sanda nee-zi; nda i hinsa ka ciray, i ta kaa sanda haabu.

-Ezayi 1.18

Wa kaa ay do, war kul ka go fara war go lenje, ye noo war hin-

jam. Wa jow ay calodi woo nan ye cawndi war. Haya ka se ay si may albasi, ay binedi si fooma, war go ta duu alaafiya war hundediyo se.

-Matiyu 11.28, 29

Ay si fattandi boro kul ka kaa ay do.

-Yehiya 6.37b

Abadakoydi go man woodiyo kul ka go kaati ga, woodiyo kul ka go kaati ga nda ciimi.

-Zabur 145.18

War kul ka cindi ka far, wa kaa haridi do; wala boro ka si may njorfu, wa kaa ta day ka naa. Wa kaa ta day duweŋ nda kosam bila njorfu, bila nda bana.

-Ezayi 55.1

May ngo hima nda ni...ya Abadakoydi? ...baynteteray ber heneno ra. -Fattadi 15.11

Boro foo si henen ka too Abadakoydi; Koy foo si bara kala ni. -Saamiyel I. 2.2a

Henen, henen, henen ci Abadantedi, Hinaykoydiyo-kul-Koydi! Ni wane addawladi go addunjaadi kul ra. -Ezayi 6.3b

Mis'o na woodi ka go yer kul beene cii nda, ka hunadi go dumi hal'abada, ka maadi go henen: Ye goro nongu jeerodiyo ra henen kuna. -Ezayi 57.15a

Henen, henen, henen, ci Sandi Yerkoy Hinay-kul-Koydi, ka bay

ka bara, ka go bara, ka go kaa. -Bangayndi 4.8b

Ašara hanga jajay go mor Yerkoy, junubu go mor Hinay-kul-Koydi. -Ayuuba 34.10b

Abadakoydi go tenje ngu fondodiyo kul ra, a ci yaafante a goymeediyo kul ra. -Zabur 145.17

Boro foo si boori kala Yerkoy. -Marki 10.18b

May nga si hanbur ni, Sandi, ka si saabu ni maadi, haya ka se ni foo ngo henen. -Bangayndi 15.4a

I ma saabu ni maa berdi ka go hanburndi! A henen. -Zabur 99.3

YERKOY ALJAMAADI GO HIMA KA HENEN 9

Ni naanay ka Yerkoƴ ci affoo, ni dam iboyro; ŝaytandiyo mo yad-da nda ga, i jijir. N'o baa ma bay, ya adama-ije lakalbaawo, addin bila goymeediyo ci yaada.

-Žaaki 2.19, 20

Abadakoydi go konno futukom wane fondodiyo, amma a baa boro ka go hanga aŝara.

-Yaasaydiyo 15.9

Wa taasi alaafiya boro kul ga, nda henenay, ka bila nda ga, boro foo si guna Sandi.

-Ebere 12.14

Boro ka har: Ye bay ga, nda a si hanga a wane alhukumdiyo, ci tangarikom, a si may ciimi. Ne na Yerkoƴ wane ijediyo nda albiliisi

wane ijediyo go fay. Boro kul ka si hanga aŝara na ci Yerkoƴ boro, wala boro ka si baa ngu attana.

-Yeħiya I. 2.4; 3.10

Amma haya ka se woodi ka kaati war go henen, war mo ma henen war attabiyadiyo kul ra.

-Piyer I. 1.15

Wa taasi iboyro, ka na ci ifutu, hal-la war ma huna, mis'o na Abadakoydi, Hinaykoydiyo-kul-Koydi, go bara war banda, mis'odi ka war har ga nda.

-Amosu 5.14a

May ngo ta hin ka kay hal'a non-gu henenodi ra? Boro ka go may kanbayo ka na dam albasi, nda bine henenno.

-Zabur 24.3b, 4a

10

HAYADI KA YERKOY GO TAASI YER GA

Hayadi ka Abadakoydi go wir ni ga, na ci bara ka hanga ašara, ka baa yaafa, ka dira ka ciinandi ni bomo Yerkoy se. –Miiše 6.8b

Wa henen, haya ka se ye henen, ay, Abadakoydi, war Koydi.
–Saraadiyo 19.2b

Ma baa Sandi, ni koydi nda ni binedi kul, nda ni hundedi kul, nda ni gaabidi kul, nda ni hungudi kul. Ma baa ni attanaadi misedi ka ni go baa ni bomo.
–Luka 10.27b

N’o bay yaamardiyo: Ma si dam azzina. Ma si wii boro. Ma si jay. Ma si seede tangari kuna. Ma si

toope boro foo. Ma beerindi ni jaa nda ni baba. –Marki 10.19

Wa naanay Yerkoy. –Marki 11.22b
War ma si himandi war bomo nda jamandi ka go bara, amma war ma bar nda lakal taawo wooyo. –Rom 12.2a

Ašara kitab woo ma si mor ni meedi abada; hungu ga ciji ila jaari, hala ma hin ka goy nda sooboy hayadi kul ka hantumndi a ra; haya ka se mis’o na n’o hin ka koy nda jine ni yentasudiyo kul ra, mis’o na n’o duu addawla. –Yesuwa 1.8

War’o ta kaadim Abadakoydi war Koydi. –Fattadi 23.25a

HAYA KA YERKOY GO ƁANKAR

11

Haya iddu go bara ka Abadakoydi go konno, wala iyeye ga ka a ƙanƙar: moo foomanteyo, deene tangarikom, kanbayo ka go mun alaafiyanteyo kuri, bine ka go miila haya laaloyo, ceeyo ka go cepe ka jur ka koy ifutu ra, seede futu ka go har tangariyo, nda boro ka go tusa alfitina harmeyo nda cere game. –Yaasaydiyo 6.16-19

Haya ka se ay, Abadakoydi, ye baa ašara, ye konno jayteray nda junubu. –Ezayi 61.8a

Amma hanburkomdiyo se, nda jindegabodiyo se, nda kottunte-diyo se, nda hundekawkoydiyo, nda azzinaduncediyo, nda kotte-

koynidiyo, nda toorukoydiyo, nda tangarikomdiyo kul, ngi baadi si garndi bara nuune nda alkirbiti bangu kuna, ka na ci bara bun hinkante. –Bangayndi 21.8

Wa yeendi lakal, boro foo ma si janba wondedi ka na a hiiji a koosowteraydi ra! Hayadi ka se Abadakoydi go konno fay.

–Malaki 2.15b, 16a

A har i se: War ci woodiyo ka go cerbu nguyo bomo borodiyo jine. Amma Yerkoƙoy go bay war bine-diyo, haya ka se hayadi ka borodiyo go hungu a ci haya ber, a ci ifutu Yerkoƙoy moodiyo cire.

–Luka 16.15

Amma ay go bay war, ye bay ka war si may Yerkoy baa foo war kuna. —Yehiya 5.42

Haya ka se boro kul ka yeendi lakal ašaraadiyo kul se, amma ka hoo yaamar folloku, a bara sanda a hoo i kul. —Žaaki 2.10

Saadi, boro ka go bay iboyro dam, nda a na dam ga, a dam junubu. —Žaaki 4.17

Mis'odi ka a hantumndi nda: Boro tenjente kul si bara, wala affoo. —Rom 3.10

Saadi, ay har: Ay bone ta! Ay dere, haya ka se ay ci adama-ije ka meetuudiyo si saafi, ye goro bo-

royo nda cere game ka meetuudiyo si saafi, ay moodi guna Kokoydi, Abadantedi, Hinaykoydi-yo-kul-Koydi. —Ezayi 6.5

I kul ci junubunteyo, saadi i jen ka duu Yerkoy jeeraydi. —Rom 3.23

Boro kul ka si hanga ašara, nda boro kul ka si baa ngu harme, na ci Yerkoy boro. —Yehiya I. 3.10b

Yer kul cindi ka ci derenteyo sanda feejiyo, affoo kul go hanga ngu bomo fondo. —Ezayi 53.6a

May go hin ka kay Abadakoydi jine, Yerkoy heneno woo? —Saamiyel I. 6.20b

YER GOYDIYO SI HIN KA YAJAB YERKOY 13

**Ye seedeteray i se ka i hanga Yer-
koy nda anniya, amma bila bay-
ray; i si bay Yerkooy wane ašara, i
taasi ka kayndi nguyo bomo aša-
ra, i na yeendi nguyo bomo ganda
Yerkooy ašaraadi se. –Rom 10.2, 3**

**Yer kul ci sanda jüibinteyo, yer
ašaraadi kul ci sanda jaara jüibo.
–Ezayi 64.5**

**Saadi ka ay har tenjentedi se n'o
ta huna, nda a talfi ngu bomo ngu
tenjedi kuna, nda a dam junubu,
a tenjedi kul go ta dinandi, junu-
budi ka a dam ngo kaa a se sabab
ka go wii ga. –Ezekiyel 33.13**

**Saadi woodiyo ka si huna nda
bara assobon, si hin ka yajab
Yerkooy. –Rom 8.8**

**A na ci ka har, ka yer'o hin ka
dam haya nda yer bomo, ka yad-
da haya kaa sanda yer da ra na a
hun. Amma yer hinaydi hun
Yerkooy do. –Korenti II. 3.5**

**Ja ma se, boro foo si ta henen a
jine nda ašara goydiyo.
–Rom 3.20a**

**Woo ci ciimi koray far, alhu-
kundi si hin ka henendi boro foo
Yerkooy jine, ja a harndi, Ten-
jentedi go ta huna nda naanay.
–Galati 3.11**

14 YER JUNUBUDI GO FAY YER NDA YERKOY

Woo da se, sanda misedi ka junubu hirow addunpaadi ra nda boro foo do here, junubu mo nga sabab bun, mis'o na bun dar ngu adama-ijediyo kul ga, haya ka se i kul dam junubu. -Rom 5.12

Amma war goyfutudiyo ngo dam hayadi ka go fay war nda war Koydi; war junubudiyo ngo daabu war se a wane alwujuhudi, i jendi a ma kayndi war se haɗa. -Ezayi 59.2

Mis'o na Yerkoy cii nda: Ma se na war'o hoo Abadakoydi ašaraadiyo? War si ci haya abada; haya ka se war fur Abadakoydi, nga

mo go ta fur war.

-Taarikdiyo II. 24.20b

Haya ka se, Yerkoy hoo mo ci al-basi sanda gunandi, bomošenday nda tooru yabudu kul ci affoo. Haya ka se ni fur Abadakoydi ciinidi, nga mo go ta fur ni.

-Saamiyel I. 15.23a

Hundedi ka dam junubu, nga ngo ta bun. -Ezekiyel 18.20a

Amma boro ka go hanga ifutu go gar bun. -Yaasaydiyo 11.19b

Jaari woodi ay mo go ta tugu ay wane alwujuhudi, albasidiyo kul ka a bay ka dam maaganda se.

-Alhukumdi 31.18a

YER JUNUBUDIYO NGO KATE YERKOY MA DUKUR YER GA

15

Yerkoy ci alkaali tenjente, a dukur saa kul, nda futukomdiyo si tuubi.

-Zabur 7.12, 13a

Ka gar i ton nda haya siidiyo kul ka si tenje, fututeray, waha, kajja-fu; boni futu, hunde kow, alfitina, janba, nda anniyafutay; almunaakafiyo, sumindumiyo, Yerkoy ibereyo, deene beryo, foomanteyo, alfookuyo, alkiyaasa futukoyyo, woo-diyo ka si beerindi nguyo hayradiyo, ka si may lakal, ka si may allaahidu, ka si may baa, ka si hinje. Ka gar ka i bay Yerkoy wane ciiti dunbudi, ka himandi nda bun, woo-diyo ka go dam

haya wooyo. I dam gi, i duu ka kaanandi ga i damkoydiyo ga.

-Rom 1.29-32

Yerkoy dukuraydi go hun beene ka kam ibereteray kul ga, nda adama-ijediyo ka si laadir ga, woo-diyo ka go tugu Yerkoy ciimidi nda tenje jafay.

-Rom 1.18

Haya wooyo wane delil se na, Yerkoy dukuraydi junbu wonguntediyo ga.

-Kolosi 3.6

Laajaaba nda siitay adama-ije foo kul hunde ga ka dam albasi.

-Rom 2.9a

Ka kam Yerkoy hunante kanba,
woo ci laajaaba ber.

–Ebere 10.31

Amma ye har war se ka ciiti
dunbudi han, borodiyo go ta
tuuru ciini yaada kul ka i har se.

–Matiyu 12.36

Saadi a dunbundi adama-ijedi-
yo se, i ma bun cee foo, woodi ban-
da kaydi han go kaa.

–Ebere 9.27b

Ay guna bukowdiyo, iciina nda
iber, ka kay Koydi goro hayadi
jine. Kitabyo ferndi. Kitab tana
foo mo ferndi, woodi ka ci Huna
Kitabdi. Bukowdiyo ciiti dunbu-

di nda ngi goydiyo, ka hantumndi
di kitab wooyo ra. Boro kul ka
maadi na hantumndi Huna Kitab-
di ra, i warrandi nuune bangudi
ra.

–Bangayndi 20.12, 15

Mise woo ngo ta dam saa ka na
addupnaa tun. Almalaykadiyo
go kaa ta fay ilaalodiyo nda iten-
jentediyo, i ta warra gi feemadi
ra ka go din bal. Dooti hemyo go
ta dam, hijeyo go ta jiiri cere ga.

–Matiyu 13.49, 50

Ja bine, Yerkoy go ta dunbu
ašara goy kul ga, hayadiyo ka
tugu, iboyro wala ifutu.

–Waajukoydi 12.16

YER SI HIN KA TUGU YERKOY GA

17

Abadakoydi moo gunadi go non-gu kul ra, ka korosi ilaalodiyo nda iboyrodiyo. -Yaasaydiyo 15.3

Abadakoydi! Ni hirow ay lakaldi cire, n'o bay ay. N'o bay saa k'ay goro, nda saa k'ay tun, mooray ra n'o bay ay hungudiyo, n'o bay saa k'ay dira nda saa k'ay kani, n'o hirow ay fondodiyo kul ra. Ja ciini na hun ay deenedi ga, n'o bay haya kul ka ye ta har, ya Abadakoydi. -Zabur 139.1-4

Abadakoydi si berndi hayadi ka adama-ijediyo berndi; adama-ije si guna bara hayadiyo ka go ton moo, amma Abadakoydi si guna bara binedi ra. -Saamiyel I. 16.7a

Woodi ka ga ya sinji hana, a si mom wala? Woodi ka ga ya hinsa moo, a si guna wala? -Zabur 94.9

Ja bine, ay moodiyo go korosi i fondodiyo kul, i si tugu ay wane alwujuhudi jine, i junubudi si tugu ay moogunadiyo se.

-Zeremi 16.17

Takahaya foo si tugu a ga, amma hayadiyo kul go nguyo gaa kon, i go bangay a se, ngu ka se na yer'o hima ka ta koy filla.

-Ebere 4.13

Kuboy si bara, bun bii jaati si bara, ka ra na junubuntediyo go hin ka tugu. -Ayuuba 34.22

Sandi Abadakoydi har, N'bay a na ci bun na ye baa futukom se? A ma bar ngu wane attabiyadi ka huna. Wa yeekate ka hun war junubudiyo ra, hala junubu ma si kaa delil ka kamndi war.

—Ezekiyel 18.23, 30b

A na, ye har war se. Amma, nda war na tuubi, war mo go ta halaci.

—Luka 13.3

Boro ka tugu ngu junubudiyo si ta duu gomni, amma boro ka laadir gi, a fur gi, go duu yaafa.

—Yaasaydiyo 28.13

Morayda koyne, Abadakoydi har, wa yeekate ay do nda war bi-

nedi kul, nda hawmee, nda hem, nda binehemaydiyo. Wa kottu war binediyo, war ma si kottu war derbediyo. Wa yeekate Abadakoydi do, war Koydi; haya ka se a tamala, a yaafa, a si cepe ka dukur, a ton nda baynte. —Zowel 2.12, 13a

Wa kate war banda ciiniyo, wa yeekate Abadakoydi do. Wa har a se: Hinje junubudiyo kul, kuboy yer kuboy boyro. —Hozeya 14.2a

A don adama-ijediyo jine, ka har: ay dam junubu... Yerkoy kallasi ay hundedi hal'a ma si hirow waarudi ra, ay hunadi go dar gaydi ra.

—Ayuuba 33.27, 28

NIMSI GO KATE YAAFA

19

Saadi, wa nimsi, war ma tuubi, hala war junubudiyo ma hin ka tuusundi. -Diyadiyo 3.19

Ay bayndi ni ay junubudi, ay na tugu junubudi; ay har: Ye ta bayndi ay goy futudiyo Abadakoydi se! Saadi ni tuusu ay junubudi jukundidi. -Zabur 32.5

Nda yer bayndi yer junubudiyo, a ci naanaynte nda tenjente ka hinje gi yer se, ka duu ka henedi yer junubu kul ra. -Yehiya I. 1.9

Futukom ma fur ngu fondodi, junubunte mo ma fur ngu hungudiyo; a ma yee Abadakoydi do,

ka go ta hinni a se, a ma yee yer Koydi do, ka si fara nda hinje. -Ezayi 55.7

Abadakoydi go binebaawodiyo jere, a kallasi woodiyo ka binediyo hasara. -Zabur 34.19

Ye ta kayndi haɗa hayadi ka Yerkoƴ Abadakoydi har se, haya ka se a cii alaafiya ciini ngu wane tomontedi se nda ngu hangakoydiyo se; hal'i ma si filla kam al-buhumteray ra. -Zabur 85.9

-Nimsi wane almaanadi na ci bara yer'o bere banda junubu se, jina yer'o bayndi ga Yerkoƴ se.

BARA NDA SARA JINA YER MA HIN KA DUU WAAFAKOY YERKOY DO

(Wa fay-fay wooyo nda
fita jere 14.)

A ta jisi ngu kanbadi saraakukurodi bomodi beene, ka go ta yajab Abadakoydi, hal'a ma ci a se banaray. Ja ma se, assobon wane hunadi si kala kuri ra. Ay n'o ga war se sara kow do ga, hal'a ma ci banaray war hundediyo se, ja ma se, hunde na kuri go dam nda banaray.

–Saraadiyo 1.4; 17.11

A ta ci feeji-ije har bila dalla, jiri foo ije; ...kuridi go ta kaa war se taamaysa huudiyo ga ka ra na war'o ta garndi; ye ta guna kuri-

di, ye ta bisa war beene, maray foo si ta bara ka go derendi war.

–Fattadi 12.5a, 13a

A himandi ašara ra, haya kul go saafindi nda kuri; nda kuri na mun, hinje si bara. –Ebere 9.22

Ibrahima jaabi: Ay ije, Yerkoy go doonandi feeji-ije saraakukurodi se...Ibrahima jeer ngu moodiyo, de a guna ngu banda here feeji gaaru ka dinndi nda nga hillidiyo tuuriyo ra. Ibrahima koy, a din gaarudi, a jijindi ga a ma kaa saraakukurodi ngu ijedi me.

–Sintidi 22.8a, 13

ISA CI FEEJI-IJEDI KA YERKOY NOO

21

Woodi subadi, Yehiya guna Isa go kaa ngu do here, a har: Wa guna YerkoY Feeji-ijedi, ka go kow addunpaadi junubudi!

—Yehiya 1.29

A torrondi, a lihanandi, amma abada a na fer ngu meedi, sanda feeji-ije ka i koy nda madugu, sanda feeji-ije ka si hem woodiyo ka kosa a haabudi jine; abada a na fer ngu meedi.

—Ezayi 53.7

De a hirow nongu heneno berdi ra cee foo hal'abada, a na hirow nda jindaaru kuri wala handay kuri, amma nda ngu jaati kuridi a duu kallasi abadante yer se. Sonko Almasihu wane kuridi go ta

saafindi war lakaldi goy bukow-diyo ra, ka si may nafa, hala war ma hin ka goy YerkoY hunante se. Hunde abadantedi na a noo ngu bomo bila dalla YerkoY se. Morayda, jamandiyo benndidi ra, a bangay cee foo ka kow junubudi nda ngu saraadi. Mis'o na, Almasihu ka noo ngu bomo cee foo ka lenje adama-ije boboyo junubudiyo.

—Ebere 9.12, 14, 26b, 28a

War'o bay ka a na ci wura wala njorfu ka go dere nga kallasi war...amma nda Isa wane kuri alkadarntedi, sanda feeji ka ra na dalla si, ka si may noonay foo.

—Piyer I. 1.18a, 19

22 YERKOY FOO NGO HIN KA KALLASI

Isa Almasihu kallasi gi a wane gomni ra, a henendi gi yaada. Woodi ka Yerkoƴ yaamar a ma bun yer maaganda se, woodiyo se ka naanay nda a kuridi.

–Rom 3.24, 25a

Amma Yerkoƴ bangayndi yer se ngu wane baadi, haya ka se ja saadi ka yer ci junubunteyo, Almasihu bun yer maaganda se. Sonko, morayda ka a henendi yer nda ngu kuridi, a ta kallasi yer dukuraydi ra.

–Rom 5.8, 9

Annabiidiyo kul seedeteray a ga, ka boro kul ka naanay ga, a duu a maa ga junubudiyo hinjedi.

–Diyadiyo 10.43

Amma, ka baynda ka a na ci al-hukum wane goydiyo na adama-ije go henendi nda, amma nda Isa Almasihu wane naanaydi.

–Galati 2.16a

Ja ma se, gomni kuna na war kallasi naanay mise ra, a na hun war kuna, Yerkoƴ noo nono.

–Efezi 2.8

Kallasi si bara boro foo ra, ja ma se, maa tana foo si beenedi cire ka bay ka noondi adama-ijediyo nda cere game, ka kuna yer’o hima ka kallasi.

–Diyadiyo 4.12

Nga maaganda se yer’o kallasi nda a kuridi, junubudiyo wane hinjedi, gomni wane albarkadi ra.

–Efezi 1.7

ISA WANE HAYNDIDI BANGAYNDI

23

Yerkoy sanba almalayka Jibril Galile koyra foo kuna, ka maadi ci Nazareeti. A koy hondiya foo do, ka ci Dawuda huuborodiyo kuna har foo wonde taasi; hardi maadi ci Yusuf, hondiya maa ci Mariyama.... Almalaykadi har a se: Ma si hanbur, Mariyama, bara ni duu alhorma Yerkoy do. Guna n'o ta kaa alhaamidu, n'o ta hay ijehar, n'o ta dam nga maa nda Isa. A ta kaa boro ber, i ta kaati ga nda Ijeerodi Ije...nga laamu-di si ta may gay do. Mariyama har almalaykadi se: Mise foo na woodi go dam, bara ay si bay har? Almalaykadi jaabi ka har a se:

Hunde Henenodi go kaa ni ga, Ijeerodi hinaydi biidi go ta daabu ni. Woodi se ije henenodi ka n'o ta hay, i ta kaati ga nda Yerkoy Ije.... Woodi ka i har a si hay go ngu handu idduntedi ra. Haya foo si bara ka Yerkoy si hin. Mariyama har: Ay ci Sandi koŋŋo; a ma damndi ay se misedi ka ni har! Woodi banda almalaykadi koy.

—Luka 1.26b-38

Adama nda Isa Almasihu ni nga ci hardiyo ka hirow addunnaadi ra, bila nda har nda woy ma mara. Adama hirowndi junubu addunnaadi ra, amma Isa Almasihu kate hinay junubu ga.

Isa Almasihu...nda Yer koy go hima, amma a na taasi ka kanba misedi ka a sawa nda Yer koy. Amma a fur haya kul ka na a may, a dam ngu nda banna, ka himandi ngu nda boro. A ban-gay sanda boro ni, nga jaati ya yeendi ngu bomo ganda, a may alladam hala a bun, hala a bun salibdi ga. —Filipi 2.5b-8

Ay nda Babadi ci affoo... Ay ya ci woodi ka Babadi suuba ka san-ba addunpaadi ra. War har ka ay wow Yer koy, hayadi ka se ay har: Ay ci Yer koy Ije.

—Yehiya 10.30, 36

—Isa Almasihu, ka ci Ciini aba-

dantedi, a bara saa kul. Alhikima ra, Yer koy taka ga Mariyama gungudi ra Yer koy hinaydi ra, bila nda nga nda har ma mara. Borodiyo moodiyo cire, a bayndi a ci: Borodi Ijedi. Addindi guna-di ra, a ci: Yer koy Ijedi. Hantum saafi-ntedi ra i har “Ije” ka fahamndi hayadi ka go Yer koy nda ngu Ciinidi nda cere game ka ci Isa Almasihu.

Saadi ka Almasihu hirow addun-paadi ra, a har: ... amma ni taka Yene assobon. —Ebere 10.5

A cerbundi nda hinay ka a ci Yer koy Ije, nda Hunde saafinte-di, nda misedi ka na a bun ka fil-la huna bukowdiyo nda cere ga-me, Isa Almasihu yer Sandi.

—Rom 1.4

Bila kakaw, Yerkoy hanga wane sirridi go ber: Yerkoy bangay assobon ra. –Timote I. 3.16a

Haya ka se a wane assobondi ra Yerkoyteraydi kul timme ka goro. –Kolosi 2.9

Haya ka se ije hayndi yer se, ije har noondi yer se, kokoyteraydi go ta jisindi a jesedi ga; i ta kaati ga nda Yajabnte, Waajukoy, Yerkoy Hinaykoy, Baba Abadante, Alaafiya wane Kokoy-ijedi. –Ezayi 9.5

Gay ciimi-ciimi woo kaa addunnaadi ra hal'a ma dam gay borodiyo kul se. A cindi addunnaadi ra, nga nga taka addunnaadi;

amma addunnaadi na bay ga. –Yehiya 1.9, 10

Isa jaabi ka har i se: ... ka yana Ibrahim, ye bara. –Yehiya 8.58

Haya ka se Yerkoy ci affoo, waa-fakundikoydi mo ci affoo ka go Yerkoy nda adama-ijediyo nda cere game, Isa Almasihu, adama-ijedi, ka noondi ngu bomo ngu ma ci banaray borodiyo kul se. –Timote I. 2.5, 6a

Nga ra na yer'o duu kallasi, nda junubudiyo wane yaafadi. Ijedi ci Yerkoy ka si gunandi, wane siifaraydi. –Kolosi 1.14, 15a

Haya ka se, annabiidiyo bangay-ndidiyo si junbu abada nda boro wane ibaydi, amma Hunde Henenodi tusa borodiyo, saadi na i cii nda Yerkooy maa. –Piyer II. 1.21

Misedi ka na a bay ka har ga nda ngu jinaadi annabi henenodiyo meedi, hal'a ma noo nga aljamaadi se kallasi fahamaydi nda junubuyo hinjedi. –Luka 1.70, 77

Abadakoydi Hundedi si cii nda bara ay, a ciinidi mo go ay deenedi ga. –Saamiyel II. 23.2

Ja, hayadiyo kul ka jina ka hantumndi, i hantumndi yer wane cawndidi se, hala subur nda mupedi

ka Hantumdiyo go noo, ma kaa yer se tammaha. –Rom 15.4

Alhukum wooyo ka ye noo ni hõo, go ta hirow ni binedi ra. –Alhukumdi 6.6

Hantum kul hun Yerkooy hinaydi ra, a ci nafa haya cawndi se, naanaydi se, tenjendi se, ladamndi ašara se. –Timote II. 3.16

War go dere ra, bara war si faham hantumdiyo, war si faham Yerkooy hinaydi. –Matiyu 22.29b

Haya ka se ni addawladi hun ni wane allaahidudiyo timmendidi ra. –Zabur 138.2b

ISA CI YERKOY WANE CIINIDI

27

A haw derbe ka sufandi kuri ra.
Nga maadi ci YerkoY Ciinidi.

–Bangayndi 19.13

Sintidi ra ciinidi go bara, ciinidi
goo YerkoY jere, ciinidi ci YerkoY.
Ciinidi kaa boro, a goro yer nda
cere game.

–Yehiya 1.1, 14a

Isa bangayndi YerkoY

Haya ka se YerkoY ka har: An-
nuuradi go ta naray kuboy ra! A
narayndi annuuradi yer binediyo
kuna, hala ma bay YerkoY jeeray-
di, ka go Almasihu wane alwu-
juhudi ga.

–Korenti II. 4.6

Boro foo na bay ka guna YerkoY
abada; ijefollokudi ka go Babadi

binedi ra, nga bangayndi ga.

–Yehiya 1.18

YerkoY go cii yer do nda Isa

Ye har hayadi ka ay guna ay
Baba do.

–Yehiya 8.38a

Ka jina woodi banda, cee bobo
nda mise bobo YerkoY cii yer ba-
badiyo do nda annabiidiyo. Ja-
man kokoro wooyo ra, YerkoY cii
yer do nda Ijedi; a kaayandi ga
haya kul; nga mo na a taka nda
addunjaadi.

–Ebere 1.1, 2

Boro ka si baa ay, si kanba ay
ciiniyo. Ciinidi ka war'o mom na
ci ay wane, amma ay Baba ka san-
b'ay wane.

–Yehiya 14.24

28 MISEDI KA YERKOY CIINI HANTUMNTEDI NDA YERKOY CIINI HUNANTEDI GO HIMA

Yerkoy ciinidi ci hunde se huna

**Ay fur ay ibaydi a meeciinidi se.
-Ayuuba 23.12b**

**Boro si ta huna nda takula ni,
amma nda ciinidiyo kul ka hun
Yerkoy meedi ra.**

-Matiyu 4.4b

***Yerkoy Ciinidi annuurandi
yer fondodi***

**Ni ciinidi ci fitila ay ceediyo cire,
nda gay ay fondodi ra.**

-Zabur 119.105

**Ni ciinidiyo bangayndidi go dam
gay, a noo lakal boro sawantediyo
se.**

-Zabur 119.130

Isa ci mee huna ka hun beene

**Ay ci takula hunantedi ka hun
beene. Boro ka n̄aa takuladi ra,
go huna abada. Takuladi ka ye ta
noo ci ay hamdi, ka ye ta noo
addun̄n̄aadi hunadi se. Ay ci ta-
kuladi ka go noo huna.**

-Yehiya 6.51, 48

Isa ci addun̄n̄addi se gay

**Hunadi go nga kuna, huna woo-
di ci borodiyo se gay. Isa cii i do
koyne, a har: Ay ci addun̄n̄aadi
annuuradi. Boro ka hanga ay si
dira kuboyyo ra, amma a duu
huna annuuradi.**

-Yehiya 1.4: 8.12

***Bibildi go noo huna
albarkante***

**Amma boro ka duu kaanay Aba-
dakoydi alhukumdi ra, nda boro
ka hungu ga ciji ila jaari! A koy-
di go hima sanda tuuri ka i duma
isa jere, ka go noo ije ngu alwaka-
tidi ra, ka a wane fitadiyo si koo
ka kam abada. Haya kul ka a
dam a nasur a ra. –Zabur 1.2, 3**

Isa go noo huna albarkante 29

**Wa tabati ay kuna, ay bomoy
go tabati war kuna. Saa ka tuuri-
kanbadi na cindi tuuripaadi ku-
na, a si hin ka hay ije.... Ay ci
tuuripaadi, war ci tuurikanba-
diyo. Boro ka tabati ay kuna, nda
woodi ka kuna ay tabati, go hay
ije bobo. War si hin ka dam haya
foo bila ay. –Yehiya 15.4a, 5**

HANTUM HENENODI GO CIIYER SE ISA ALMASIHU GA

**A sinti nda i se Musa kitabdi, ka
duu ka hanga annabiidiyo kitab-
diyo, ka fahamndi gi hayadiyo kul
ka hantumndi ngu ga. –Luka 24.27**

**ra war go tammaha war ma duu
i kuna huna abadante. Ngi ngo
seede yene. Bara nda war go naa-
nay Musa, war go ta naanay ay,
haya ka se a hantum ay ga.**

War go hawjay hantumdiyo, ba-

–Yehiya 5.39, 46

30 YERKOY CIINI ABADANTEDI SI BAR ABADA

Hal'abada, ya Abadakoydi! Ni ciinidi go cindi beenediyo ra. Ni ciinidi assasudi ci ciimi, ni wane ašara alhukumdiyo kul go cindi dahiman. **-Zabur 119.89, 160**

Subudi go koo, boosudi go kam; amma yer Koydi ciinidi go cindi hal'abada. **-Ezayi 40.8**

Nda beenedi nda gandadi go bara, wala harfu-ije foo wala tonbi foo si ta dere, hala woo kul ma dam. **-Matiyu 5.18b**

Boro foo si hin ka derendi hantumndi. **-Yehiya 10.35b**

Adama-ijediyo si suuse ka bar Bibildi

War'o hawjay, war'o dam haya-diyo kul ka ay yaamar war nda; war si tonton i ra haya foo, war si kumandi i ra haya foo.

-Alhukumdi 12.32

Boro ka pankar ciinidi go dere. Ma si tonton haya foo ciini wooyo ga, hal'i ma si koy teje ni, ma si kaa tangarikom.

-Yaasaydiyo 13.13, 30.6

Boro ka kumandi haya annabii-teray kitab woo ciinidiyo ra, Yer-koy go kumandi a baadi huna tuuripaadi ra. **-Bangayndi 22.19a**

ISA WANE BUNDI TIMMENDI YERKOY WANE ALKIYAASADI

31

Woo se Babadi go baa ay, haya ka se ye noo ay hunadi hal'ay ma yee ka din ga. Boro kul si kow ay hundedi, amma ay jaati go noo ga. Ye may hinay ka noo ga nda hinay ka din ga. -Yehiya 10.17, 18a

N'o hungu ka ay si hin ka naare ay Baba, a ta sanba yene saadi hinne almalayka wongu woy cindi hinka? Mise foo na hantum-diyo go ta tabati, ngi ka go har mise woo cille na a go ta damndi? -Matiyu 26.53, 54

Amma YerkoY timmendi mise-di, ka a jina ka har nda ngu wane annabiidiyo kul meediyo, ka ngu

Almasihudi go hima ka laajaaba. -Diyadiyo 3.18

Har woo, ka noondindi YerkoY ibaydi ra, ka YerkoY bayndi ka jina, war kanji ga salibdi ga, war wii ga nda kanba junubuntediyo. -Diyadiyo 2.23

A kan Abadakoydi se, ka morro ga nda jukundi... ka duu ka noo a wane hunadi a ma ci sara junubu se. -Ezayi 53.10a

A tilasu Almasihu ma guna laajaaba wooyo kul, jina a ma duu ka hirow ngu jeeraydi ra, n'bay? -Luka 24.26

32 ISA WANE BUNDI MISEDİ KA SEEDEDIYO GUNA GA NDA NGUYO MOOYO

Nga nda jay hinka na i kanji salibdiyo ga. Affoo go nga jere gumo, affoo go nga jere waawo. Saadi i timmendi hayadi ka hantumdiyo har: A kaabundi aşaraahookoydiyo ra. –Marki 15.27, 28

Ka jow ga ja midi hala turwaazer wicirdi ra, kuboy dam addunnaadi kul kuna...Isa yee ka dam kaati ber, a noondi hundedi...dowdi jijir, tondidiyo kotu. Kapitendi nda woodiyo ka go a banda ka hawjay Isa, guna dow jijirdi nda hayadi ka dam. I hinsa ka hanbur, i har: Bila sika, har

woo ci Yerkoy Ijedi.

–Matiyu 27.45, 50, 51, 54

Saddasudiyo kaa, i kayri lawaldi ceediyo, nda i tanaadi ka kanjindi salibdi ga nga banda. Saadi ka i too Isa do, i guna ka nga ta fati ka bun, i na kayri nga ceediyo. Amma saddasudiyo kuna affoo tum nga jeredi nda yaji. Saadi hinne kuri nda hari fatta a ra...Haya wooyo dam, hala hantumdiyo ma timme: Nga biridiyo kuna wala affoo si ta kayri...I ta guna woodi ka i tum.

–Yehiya 19.32-37

Woodi ka Yerkey filla hunandi, a fer ga bun wane korfodiyo ra, ja ma se a si kuboy a ma kanbandi a ga. Isa woo na Yerkey filla hunandi; yer kul go seederay nda ga. -Diyadiyo 2.24, 32

Misedi ka ijediyo mara ham nda kuri ra, misedi cille na nga bomoy dam, hala nga bundi ma hin ka mongondi bun wane dabari-koydi, ka ci alibiliisi; mis'o cille na a kallasi woodiyo ka, bun hanburay maaganda se, i cindi tamteray ra i hunadi kul ra.

-Ebere 2.14, 15

Ya, bun, man na ni hinaydi go?
Ya, bun, man na ni naajidi go?
Amma, saabu ma bara Yerkey se,

ka noo yer hinay nda yer Sandi Isa Almasihu! -Korenti I. 15.55, 57

Ay nga ci sintidi nda kokorodi, nda hunantedi. Ay bay ka bun; amma morayda, ye huna jamanyo nda jamanyo. Bun nda alaakara kalkawdiyo go ay kanba.

-Bangayndi 1.17, 18

Amma a bangayndi nda yer wane Kallasikoydi Isa Almasihu wane kaadi, ka nga nga luufundi bun, a tabatindi allinjil kuna huna nda bun janay. -Timote II. 1.10

Ka bay ka Almasihu, ka tun ka huna bukowdiyo nda cere game, si bun koyne; bun si filla may a ga hinne. -Rom 6.9

34 MA NA YER'O HIMA KA DAM NDA ISA WOO

Ay go, ye kay huudi mee, ka karkar. Nda boro mom ay jinde, de a fer, ye hirow a do, ye ŋaa a banda, ngu bomoy go ŋaa ay banda.
-Bangayndi 3.20

Amma woodi ka na dam goy boyro, amma a naanay woodi ka go henendi boro futu, a wane naanaydi go kaabundi a se nda henteray.
-Rom 4.5

Wa din Hunde Henenodi... Wa taasi, saadi war'o duu, hala war ŋaalidi ma timme.
-Yehiya 20.22b; 16.24b

Nda ni seedeteray nda ni meedi Sandi ka ci Isa, nda ni naanay ni binedi ra ka Yerkoy filla hunandi

ga bukowdiyo game, n'o ta kallasi.
-Rom 10.9

Boro ka baa ngu baba wala ngu ŋaa ka bisa ay si hima nda ay... Saadi Isa har ngu taalibdiyo se: Nda boro go baa ka hanga ay, a koydi ma ŋankar ngu bomo, a ma jow ngu salibdi, ka hanga ay. Haya ka se boro ka baa ka kallasi ngu hundedi, go ta jaŋay ga. Boro ka jaŋay ngu hundedi ay maaganda se, go ta duu ga.
-Matiyu 10.37a; 16.24, 25

I jaabi ka har: Naanay Sandi Isa, n'o ta kallasi, ni nda ni huuborodiyo.
-Diyadiyo 16.31

Woo nga ci seedeteraydi, ka se na Yer koy noo yer huna abadante. Woo huna woo go ngu wane Ijedi kuna. Boro ka may Ijedi, a koydi go may hunadi.

–Yehiya I. 5.11, 12a

Amma Yer koy, ka yaafadi go bow...Saadi ka yer bun yer junubudiyo ra, a hunandi yer Almasihu banda (a wane anneema ra na war kallasi). –Efezi 2.4a, 5

Ay nda Almasihu kanjindi salib-di ga; nda ye huna, a na ci ay ngo huna koyne, amma Almasihu ngo huna ay kuna; nda ye huna morayda assobon kuna, ye huna nda naanay Yer koy Ijedi kuna.

–Galati 2.20a

Haya ka se, hunde wane hunadi wane alhukumdi, ka go Isa Almasihu kuna, a kallasi ay, ka hun junubu nda bun wane alhukumdi kuna.

–Rom 8.2

Nda boro go Almasihu kuna, a koydi ci takahaya taawo. Haya jee-nodiyo dam ka bisa, hayadiyo kul kaa itaawoyo. –Korenti II. 5.17

Haya ka se war na taawondi nda dumi ka go hin ka hasara, amma dumi ka si hasara, ka ci Yer koy cinni hunantedi ka go cindi. Sanda ije cirayyo, war ma boni hunde kosam henenodi, hala nda nga war ma ber kallasidi se.

–Piyer I. 1.23; 2.2

36 YERKOY CI BABA NGU TOMONTEDIYO SE

Alyetimdiyo baba, tiyaw woydiyo faynsakoydi, a ci Yerkoy ngu huu Henenodi ra. -Zabur 68.6

Woodi kul banda ga, ya Abadakoydi, ni ci yer Baba; yer ci batakala, ni nga taka yer, yer kul ci ni kanba goydi. Ni nono, Abadakoy, ka ci yer Baba, ja abada, i kaati ni nda yer Kallasikoy.

-Ezayi 64.7; 63.16b

War nda war laaladi kul, war go bay iboyro noo war ijediyo se, sonko war Babadi ka go beenediyo ra a ta noo haya boyroyo woodiyo se ka go wir a ga. Saadi wa gaare mis'o cille: Yer Babadi

ka go beenediyo ra: Yala i ma beerindi ni maadi.

-Matiyu 7.11; 6.9

Hal'i har: War na ci ay tomon-teyo, i ta har i se: War ci Yerkoy Hunante wane ijeyo.

-Hozeya 2.1b

Ja woodiyo kul ka go kurndi nda Yerkoy Hundedi ci Yerkoy ijeyo.

-Rom 8.14

San Hinay-kul-Koydi har: Ye ta kuboy war. Ye ta ci war se Baba, war mo go ta ci yene ije haryo nda ije woyyo.

-Korenti II. 6.17b, 18

NDA ISA, YER'O BAY KA YERKOY CI BABA

37

Nda boro dam junubu, yer'o may faynsakoy Babadi jere, ka ci Isa Almasihu tenjentedi.

-Yehiya I. 2.1b

Isa har a se: Ay ci fondodi, nda ciimidi, nda hunadi. Boro foo si too Babadi do bila ay. Nda war'o bay ay, war'o bay ay Baba mo... Nda boro go baa ay, a kanba ay ciinidi. Ay Baba go baa ga, yer'o kaa a do, yer'o cindi a do.

-Yehiya 14.6, 7, 23b

...Yerkoy sanba ngu wane Ijedi...hal'a ma yee ka day woo-diyo ka cindi alhukumdi cire, hala yer ma duu ijeteraydi. Haya ka se war ci ijeyo, Yerkoy sanba

yer binediyo kuna ngu Ijedi wane Hundedi, ka go kaati ka har, "Abba! Baba!" Saadi, ma na ci banja koyne, amma ije; saadi nda ni ci ije, ni ci mo kaayakoy Yerkoy anneemadi ra. Haya ka se war kul ci Yerkoy ijeyo, nda naanaydi ka go Isa Almasihu ra.

-Galati 4.4-7; 3.26

Amma woo-diyo kul ka kuboy ga, ka naanay nda nga maadi, a noogi hinay i ma ci Yerkoy ijeyo.

-Yehiya 1.12

**Haya ka se nga kuna, boro foo-
yo nda itanaayo go may fondo ka
koy Babadi do, Hunde foo ra.**

-Efezi 2.18

38 ISA GO NOO YER BAA, NDA JIAALI, NDA ALAAFIYA

Boro ka si baa si bay Yerkoy, hayadi ka se Yerkoy ci baa. Yerkoy ci baa, boro ka tabati baa-koyteraydi ra go Yerkoy banda, Yerkoy mo go a banda.

–Yehiya I. 4.8, 16b

Wa boori cere ga, wa tamala cere se, wa hinje cere se, mis'odi ka Yerkoy hinje war se Almasihu maaganda se.

–Efezi 4.32

Nda war'o baa cere, borodiyo kul go bay ka war ci ay taalibyoy.

–Yehiya 13.35

Amma Hunde si hay bara baa, naali, alaafiya.

–Galati 5.22a

N'o ta bayndi ay huna fondodi; naali ber go ni jine, daame aba-

dantediyo go ni jere gumodi ga.

–Zabur 16.11

Morayda binde, naanay ra yer henendi, yer duu alaafiya Yerkoy do nda yer Sandi Isa Almasihu.

–Rom 5.1

Ye fur war se alaafiya, ye noo war se ay alaafiyadi. Amma ay si noo war misedi ka addunnaadi go noo ga nda. War ma si nan haya kul ma hasara war binedi. War ma si hanbur.

–Yehiya 14.27

Saadi Yerkoy alaafiyadi ka bisa bayray kul, ma kanba war bine-diyo nda war hungudiyo Isa Almasihu maadi ra.

–Filipi 4.7

WOODIYO KA HANGA ISA, A TA FILLA HUNANDI GI 39

Nda a gar Hundedi, ka filla hunandi Isa ka hun bukowdiyo nda cere game, go goro war kuna, woodi ka filla hunandi Almasihu bukowdiyo game, go ta hunandi war wane assobon bukowdiyo, nda ngu wane Hundedi ka go goro war kuna. – Rom 8.11

Yerkoy ka filla hunandi Sandi, go ta filla hunandi yer mo ngu hinaydi ra. –Korenti I. 6.14

Misedi ka har foo nga sababundi bun, ka tun bukowdiyo nda cere game mo kaa nda har foo. Haya ka se misedi ka i kul bun Adama kuna, mis'odi cille na i

kul go ta huna Almasihu kuna, amma boro foo kul nda ngu kaydi do, Almasihu ci lawaldi, woodi banda woodiyo ka ci Almasihu wane saa ka a yeekate.

–Korenti I. 15.21-23

Haya ka se ye huna, war mo go ta huna. –Yehiya 14.19b

Ay Baba ibaydi ci boro kul ka guna Ijedi, a naanay ga, ma duu huna abadante. Ye hunandi ga jaari kokorodi han. –Yehiya 6.40

Saadi, nda yer bun Almasihu banda, yer'o naanay ka yer'o ta huna a banda. –Rom 6.8

Woodi ka jankar ay, a na duu ka yadda ay ciiniyo, go may ngu alkaalidi. –Yehiya 12.48a

Woodi se na ye har war se, ka war'o bun war junubudiyo ra, bara nda war si naanay ka ay ci hayadi ka ay ci, war go ta bun war junubudiyo ra. –Yehiysa 8.24

Boro ka hoo Musa wane alhukumdi, a bun bila hinni, boro hinka wala ahinja seedeteraydi ga; jukundi hinne foo na war'o hungu nda, ka go hima nda boro ka tam-tam Yerkoy wane Ijedi, a guna allaahidudi wane kuridi ka henendi ngu, sanda haya jiibo,

ka wow hunde anneemantedi.

–Ebere 10.28, 29

Ay go har war ka ci ay baakoy-diyo se: war ma si hanbur woodiyo ka go hin ka wii asobon. Amma i si hin ka dam haya ka bisa woodi. Amma ye har war se woodi ka war go hima ka hanbur. Wa hanbur woodi ka nda a wii, a may hinay ka warra war jahannam kuna. Nga, ye har war se, nga na war go hima ka hanbur. –Luka 12.4, 5

Boro ka naanay Ijedi go may huna abadante; boro ka si beerindi Ijedi si ta guna huna, amma Yerkoy dukuraydi go cindi a ga.

–Yehiya 3.36

Haya ka se a kayndi jaari foo ka ra na ngo ašara addunnaadi nda tenje, nda hardi ka a suuba, a ma ci borodiyo kul se adelil ka ra sika foo si, haya ka se a filla hunandi ga bukowdiyo nda cere game.

–Diyadiyo 17.31

Babadi si dunbu ašara boro kul ga, amma a yeendi ašara dunbu kul Ijedi se. Hal'i kul ma beerindi Ijedi misedi ka i beerindi Babadi. Boro ka si beerindi Ijedi si beerindi Babadi ka sanba ga.

–Yehiya 5.22, 23

Saa ka Sandi ka ci Isa go ta bangay, ka hun beene nda ngu wane almalayka yakuwantediyo, nuune

bal-balnte maasu, ka jukundi woodiyo ka si bay Yerkoy, nda woodiyo ka na hanga yer San Isa wane allinjildi.

–Tesalonika II. 1.7b, 8

Haya ka se a tilasu yer kul ga bara yer ma bangay Almasihu wane ašara dunbu goro hayadi jine, hala boro foo kul ma duu iboyro wala ifutudi ka ngu dam wane barajidi.

–Korenti II. 5.10

Woodi banda, wa kate ne ay iberediyo ka si baa ay ma laamu nguyo. Wa koosu gi ay jine.

–Luka 19.27

Yerkoy go ta ašara nda Isa Almasihu adama-ijediyo wane mise sirrintediyo.

–Rom 2.16b

42 WOODIYO KA KAATINDI NDA ISA TAALIBDIYO, I KUL NA CI NGA WANE

I har ka ngiyo go bay Yerkoy, amma ngi goydiyo go cerbu ka i pankar ga. **-Tiitu 1.16a**

Boro ka si may Almasihu wane Hundedi, a na ci nga wane. **-Rom 8.9b**

A na ci woodiyo kul ka go har yene “Ay San, ay San” ngo ta hirow beenediyo kokoyteraydi ra, amma woodi ka dam ay Baba ka go beenediyo ra ibaydi. Ibo-boyo go ta har yene handidi: “Ay San, Ay San n’bay yer gunandi nda ni maa? N’bay yer garay šaytanyo nda ni maa? N’bay yer dam alhikima boboyo nda ni maa?” Saadi ye ta har i se: “Ay

na bay ka bay war; wa susum ay ga, war ka go hoo ašara.

-Matiyu 7.21-23

Ay tomontediyo go goro ni jine; i mom ni ciinidiyo, amma i si dam gi, haya ka se i meediyo go saffa-ha gi, i binedi go waha.

-Ezekiyel 33.31b

Alkabiila woo go beerindi ay nda nguyo mee, amma nga binedi go mor ay.

-Matiyu 15.8

War mo, teray here war go hi-ma nda tenjenteyo borodiyo se, amma kuna here war go ton nda almunaakafiteray nda ašara hoo.

-Matiyu 23.28

ISA WANE TAALIB CIIMI-CIIMIDIYO GO BERNDI GA 43

Nda yer gaabu a yaamardiyo ga, mis'o na yer'o bay nda, ka yer bay ga.
-Yehiya I. 2.3

Ye ta dam war ra ay Hundedi, ye ta dam mise ka ra war ma hanga ay yaamardiyo, war ma guna ka dam ay wane alhukundiyo.
-Ezekiyel 36.27

Saadi ka na a jerndi henen timmo kuna, a kaa woodiyo kul ka berndi ga se kallasi abadante koydi.
-Ebere 5.9

Nda war'o huna assobon wane alhisabdi ga, war'o ta bun; amma nda Hunde war wii assobon goydiyo, war'o ta huna.
-Rom 8.13

Nda war sawanindi ka hun junubu kuna, war'o kaa ašara baypayo.
-Rom 6.18

Haya ka se yer ci a wane goydi, ka takandi Isa Almasihu kuna goy boyroyo se, ka Yerkoy jina ka hinsa ga yer se, hala yer ma dam gi.
-Efezi 2.10

Boro kul ka kaati Sandi maadi, a koydi ma mor junubu.
-Timote II. 2.19b

Piyer nda taalibdiyo jaabinda ka har: Yer'o hima ka hanga Yerkoy hala yer'o hanga adama-ijeyo.
-Diyadiyo 5.29

44 ADDUNŊAADI KONNO ISA HANGAKOYDIYO

Alwakati go kaa ka kuna boro ka wii war go hungu ka ngu go kaadim Yerkoy. I dam woodi bara i na bay Babadi, i na bay ay.
-Yehiya 16.2b, 3

Wa guna mis'odi ka Yerkoy seede yer baakoyteraydi ga, yer ma hin ka kaatindi nda Yerkoy wane ijeyo! Yer ci ga. Nda addunŋaadi si bay yer, saadi i na bay ga.
-Yehiya I. 3.1

Bara siitay bobo na yer ma hirow nda Yerkoy wane kokoyteraydi ra.
-Diyadiyo 14.22b

Nda addunŋaadi konno war, wa bay ka a yana ka konno ay. Nda war ci addunŋaa wane, addun-

naadi go baa woodi ka ci a wane. Amma ay suuba war addunŋaadi kuna, war na ci a wane, woodi maaganda se addunŋaadi konno war.
-Yehiya 15.18, 19

Woodiyo kul ka go wir nguyo ma huna nda henen Isa Almasihu kuna, i go ta laajaaba.
-Timote II. 3.12

War'o duu torroyo addunŋaadi ra. Amma wa dam anniya, ay hin addunŋaadi.
-Yehiya 16.33b

Ay noo gi ni ciinidi. Addunŋaadi konno gi, haya ka se i na ci addunŋaadi wane, misedi ka ay na ci addunŋaadi wane.
-Yehiya 17.14

ALLAAHIDUDIYO LAAJAABANTEDIYO SE

45

Ma si hanbur haya foo, ja ay go ni banda; ma si yaarandi ni mooguna hujuntediyo, haya ka se ay ci ni Yerkooy; ye saahindi ni, ye faaba ni, ye kanba ni nda ay kanba gumo hinaykoydi.

-Ezayi 41.10

Nda ay baba nda ay naa go fur ay, Abadakoydi go jow ay.

-Zabur 27.10

Labudda bila sika, yer'o hin ka har: Sandi ci ay faabakoydi, ay si ta hanbur haya foo. Ma na boro go hin ka dam yene? -Ebere 13.6

Nda i laajaaba war Almasihu wane maadi maaganda se, war

go naali ra, haya ka se jeeray wane Hundedi nda Yerkooy wane Hundedi go jeesi war ga.

-Piyer I. 4.14a

Haya ka se a yaamar ngu wane almalaykadiyo i ma hawjay ni, ni fondodiyo kul ra. -Zabur 91.11

Saa ka ye dira waarudi ka ra na bun wane biidi go, ay si hanbur albasi foo, ja ma se ni go ay banda. -Zabur 23.4a

Woodi ka go n'ay gaabi hindi ay haya kul. Ay Koydi go doonandi war yentasudiyo kul, nga wane almandi kuna, nda jeeray Isa Almasihu kuna. -Filipi 4.13, 19

Saadi yer ma man bila sika an-neema wane koydi goro hayadi, hala yer ma duu hinni yer ma duu anneema, ka go faaba yer yentasudiyo ra. —Ebere 4.16

Jur koosowteray wane alhawadiyo ga, taasi tenje, nda naanay, nda baa, nda alaafiya, woodiyo ga ka kaati Sandi nda bine heno. —Timote II. 2.22

Mis'odi cille, war bomoy wa guna war bomo sanda bukowyo junubu ga, nda sanda bahunayo Yerkoy se, nda Isa Almasihu.

—Rom 6.11

War na siindi nda haya foo ka bow adama-ije se, amma Yerkoy,

ka ci naanaynte, si ta nan war ma siindi ka bisa war hinaydi; amma a dam siidi banda dibara, ka kuna na war'o hin ka fatta, hala war ma hin ka muje ga. —Korenti I. 10.13

Amma nda yer dira annuuradi kuna, sanda misedi ka nga jaati-di go annuuradi kuna, yer'o maraakasineteray nda ga, a wane ije-di ka ci Isa kuridi go henendi yer junubudiyo kul ra. —Yehiya I. 1.7

Ye siiti ni ciinidi ay binedi ra, hal'ay ma si hoo ni. —Zabur 119.11

Woo ka go war kuna, a bisa woo ka go addunjaadi ra.

—Yehiya I. 4.4b

ŊAARE CIIMI-CIIMIDI CI KA CII NDA YERKOY 47

**Ay binedi har nda ni maa:
Taasi ay alwujuhudi! Ye taasi ni
alwujuhudi, ya Abadakoy.**

-Zabur 27.8

**Tomonteyo alwakati kul, wa tal-
fi a ga war bomo, wa fer war bi-
nediyo a jine! Yerkoy ci yer
kallasikoydi.**

-Zabur 62.9

**Wownd'ay, ya Abadakoydi, ye
ta wow; kallas'ay, ye ta kallasi;
haya ka se, ni nga ci ay jeeraydi.**

-Žeremi 17.14

**War ma si fay nda ka ŋaare. Wa
dam albarka haya kul ra, ja ma
se, Yerkoy ibaydi ci woo, war se,
Isa Almasihu kuna.**

-Tesalonika I. 5.17, 18

**Nda war tabati ay kuna, ay cii-
nidiyo duu ka tabati war kuna,
haya kul ka war hãa go noondi
war se.**

-Yehiya 15.7

**Nda a gar ay dam junubudi ay
binedi ra, Sandi si ta yakubar ay.**

-Zabur 66.18

**Ni maadi maaganda se, ya Aba-
dakoy! Woodi se na n'o ta hinje
ay junubudi, haya ka se a ber.**

-Zabur 25.11

**War ma si hujun nda haya foo,
amma haya kul kuna wa bayndi
war yentasudiyo Yerkoy se ŋaa-
reyo nda suburndiyo kuna ka dam
albarka.**

-Filipi 4.6

Ja yer'o may allaahidu wooyo kul, baakoyyo, yer ma henendi yer bomo assobon nda hunde wane jii bidiyo kul kuna, ka timmendi yer henendi Yer koy hanburay ra.
—Korenti II. 7.1

Morayda, ijemayrayo, wa tabati a kuna, hala saa ka a bangay, yer ma bara nda naanay, yer ma si haasum ka yer mor ga nga kaadi kuna.
—Yehiya I. 2.28

Haya ka se Sandi jaatidi go jumbu ka hun beene nda wurru, nda almalaykadiyo wane amirdi jindedi, nda Yer koy wane laatidi jindedi, woodiyo ka bun Alma-

sihu kuna go jina ka tun. Woodi banda, yer bahunadiyo ka cindi, yer kul go ta jerndi nda cere nda gi duuladiyo ga, ka koy kuboy Sandi beenediyo ra, saadi yer'o ta cindi Sandi banda dahiman.
—Tesalonika I. 4.16, 17

War bomoy, wa subur, wa saahindi war binediyo, haya ka se Sandi kaadi man. War ma si dukur cere ga, harmeyo, hala war ma si koy ašara: guna, alkaalidi go huudi mee.
—Zaaki 5.8, 9

War mo ma lelinde, ja Borodi Ijedi go ta kaa alwakatidi ka war si hungu.
—Luka 12.40

WA TON NDA YERKOY WANE HUNDEDI

Wa bere war ka kayndi hana ay tejadiyo se! Guna, ye ta jumndi war ga ay Hundedi. –Yaasaydiyo 1.23

Wa tuubi, boro foo kul ma batize nda Isa Almasihu maa, hal'a junubudiyo ma hinjendi a se; war'o ta duu noodu ka ci Hunde Henenodi.

–Diyadiyo 2.38b

Nda boro si may Almasihu wane Hundedi, a na ci nga wane. Ja woo-diyo kul ka go kurndi nda YerkoY Hundedi ci YerkoY ijeyo.

–Rom 8.9b, 14

War ma si sakkar nda alkamur, ka kuna na alfasikiteray go. Amma war ma ton nda Hundedi.... Wa

dam saa kul albarka YerkoY ka ci Baba se, nda hayadiyo kul yer Sandi Isa Almasihu maa ga, war ma berndi cere YerkoY hanburaydi kuna. –Efezi 5.18, 20, 21

Kala war si bay ka war ci YerkoY huudi, YerkoY wane Hundedi go goro war kuna? Haya ka se war filla dayndi nda hay ber. Saadi wa berndi YerkoY war wane as-so-bondi ra nda war hundedi ra, ka ci YerkoY wane. –Korenti I. 3.16; 6.20

I kul ton nda Hunde Henenodi, i har YerkoY ciinidi nda naanay.

–Diyadiyo 4.31b

Scripture text reprinted from the Bible in Songhai, copyright by Bibles International. Used by permission.

If you are interested in receiving additional studies of God's Word, write to the publisher:

W.M. Press

P.O. Box 120

New Paris, Indiana 46553-0120 USA

Mali

www.wmpress.org

SON

A noondi yaada - a si neerendi.

3-07

1568 Songhai